

ALTERNATYWA

S T O W A R Z Y S Z E N I E

SOLIDARNOŚĆ WALCZĄCA

ODDZIAŁ WARSZAWA

www.solidarni.waw.pl

„ALTERNATYWA” była pismem Solidarności Walczącej Oddział Warszawa- ukazywała się do 1990 r.

Oświadczenie

To będzie walka o Polskę!

O Polskę jaką chcemy zostawić naszym dzieciom i wnukom. Dumną ze swej historii i tradycji, zachowującą pamięć o tych, którzy walczyli o Jej niepodległość. A jednocześnie silną, bezpieczną i szanowaną w świecie. Taką Polskę budował Ś. P. Prezydent Lech Kaczyński.

Wierzmy, że Jarosław Kaczyński jest tym kandydatem, który będzie kontynuował rozpoczęte dzieło.

Dlatego, my, członkowie i sympatycy Stowarzyszenia „Solidarność Walcząca - Oddział Warszawa” popieramy kandydaturę Jarosława Kaczyńskiego na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Warszawa, dn. 26 kwietnia 2010 r.,

Stowarzyszenie „Solidarność Walcząca - Oddział Warszawa”

Jerzy Dąmbrowski „Łupaszka” – zapomniany kresowy zagończyk

30 kwietnia minęła 70 rocznica śmierci mjr Henryka Dobrzańskiego „Hubala”. Postać doskonale znana Polakom: żołnierz który po Wrześniu 1939 r. nie złożył broni i nadal walczył z okupantem hitlerowskim. Jego imieniem nazwano wiele ulic, jest patronem szkół, drużyn harcerskich, w latach 70.tych XX wieku nakręcono film. W bieżącym numerze „Alternetywy” pragniemy przypomnieć postać „innego” „Hubala”. Mało kto o Nim pamięta, nie ma ulic nazwanych Jego imieniem, nie jest patronem szkół, nie zbudowano Mu pomników, nie nakręcono filmu. O tym pierwszym – historia pamięta, ten drugi - „*ponieważ żył prawem wilka, historia o Nim głucho milczy*”. Tym bardziej ważne jest przypomnienie tego bohatera i zapewnienie Mu trwałego miejsca w zbiorowej świadomości Polaków.

Jerzy Dąmbrowski herbu Junosza urodził się 29 kwietnia 1889 r. w Suwałkach (inne źródła podają, że przyszedł na świat w fińskim Wybörgu). Po wybuchu I wojny światowej w sierpniu 1914 r. powołano go do armii rosyjskiej gdzie szybko awansował. Służbę w wojsku rosyjskim pełnił do 24 października 1917 r. W październiku 1917 r. nawiązał kontakt z Naczelnym Polskim Komitetem Wojskowym w Sankt Petersburgu, tzw. Naczpolem, który werbował ochotników do polskich korpusów wschodnich w Rosji. W maju 1918 r. wstąpił do I Korpusu Polskiego gen. Józefa Dowbór-Muśnickiego, działającego w rejonie Bobrujska, w którym służył aż do rozbrojenia go przez Niemców. W listopadzie 1918 r. znalazł się w Wilnie, gdzie wraz z bratem, rtm. Władysławem Dąmbrowskim, wstąpił do nowo powstałej Samoobrony Krajowej Litwy i Białorusi (Samoobrony Wileńskiej) gen. Władysława Wejtko, której oddziały broniły Wilna i Wileńszczyzny przed wkraczającymi od Wschodu bolszewikami. W ramach tej formacji Jerzy Dąmbrowski zorganizował ochotniczy szwadron kawalerii, który z czasem zmienił się w Pułk Ułanów Wileńskich. Na początku stycznia 1919 r. pułk ów wziął udział w zaciętych walkach obronnych z bolszewikami na wileńskim Antokolu, a następnie, w obliczu przygniatającej przewagi wroga, 5 stycznia wraz z pozostałymi oddziałami Samoobrony wycofał się z Wilna. Już następnego dnia bracia Dąmbrowscy sformowali wspólnie w Białej Wace pod Wilnem oddział partyzancki pod nazwą Wileński Oddział Wojsk Polskich. Dowódcą oddziału został Władysław Dąmbrowski, Jerzy natomiast pełnił funkcję zastępcy dowódcy i komendanta 1 Pułku Ułanów. Oddział Dąmbrowskich prowadził wojnę partyzancką przeciw bolszewikom na terenach Wileńszczyzny i Nowogródzkiej. Walczył m.in. pod Różaną, zdobył Prużanę i twierdzę Brześć nad Bugiem, następnie zawrócił, dotarł do Pińska,

zdobywając Baranowicze i omijając Nieśwież. Mimo niewielkich sił poruszał się swobodnie na obszarze okupowanym przez bolszewików, budząc wśród nich postrach. Po włączeniu partyzanckiego oddziału braci Dąmbrowskich w skład Dywizji Podlaskiej gen. Antoniego Listowskiego, oddział przemianowano na grupę operacyjną, a Jerzy Dąmbrowski ponownie został zastępcą swojego brata. W czerwcu tego roku, na mocy dokonanej podczas odpoczynku w Lidzie reorganizacji, oddział Dąmbrowskich stał się regularną jednostką Wojska Polskiego. Z kawalerii utworzono 13 Pułk Ułanów Wileńskich, natomiast piechota dała początek Lidzkiemu Pułkowi Strzelców (późniejszy 76 Pułk Piechoty). Jerzy Dąmbrowski został zastępcą dowódcy 13 Pułku Ułanów, w którym dowódcą był brat Władysław. Na przełomie lat 1919/1920 13 Pułk Ułanów brał udział w walkach nad Berezyną, gdzie miał spustoszenie na tyłach bolszewików. Wziętych do niewoli czerwo-noarmistów puszczano wolno, publicznie wieszano natomiast komisarzy politycznych.

Podczas ofensywy bolszewickiej latem 1920 r. bracia Dąmbrowscy sformowali 211 Pułk Ułanów. Ponownie dowódcą pułku został mjr Władysław Dąmbrowski, a rtm. Jerzy Dąmbrowski przyjął funkcję jego zastępcy. 15 października 1920 r. pułk ten wszedł w skład Wojsk Litwy Środkowej i brał udział w walkach z Litwinami pod Rykontami, Rudziszkami, Lejpunami, Mejszagołą, Szyrwintami. Po zakończeniu działań wojennych Jerzy Dąmbrowski pełnił służbę w 3 Pułku Strzelców Konnych, w garnizonie w Wołkowysku, w Korpusie Ochrony Pogranicza (skutecznie zwalczając bolszewickich dywersantów na pograniczu sowieckim) i w 4 Pułku Ułanów Zaniemeńskich w Wilnie, na stanowisku zastępcy dowódcy pułku.

W 1939 r. już pięćdziesięcioletni i dość schorowany (astma, otwierające się rany wojenne), nie zawahał się w obliczu wojny przyjąć nominacji na dowódcę 110 rezerwowego Pułku Ułanów. 14 września Dąmbrowski wszedł w skład Zgrupowania „Wołkowysk” gen. Wacława Przeździeckiego. Jego zastępcą był mjr Henryk Dobrzański, późniejszy legendarny „Hubal”. Pułk początkowo działał na przedpolu Wołkowyska, a następnie, przez Piaski – Mosty – Ejsmonty udał się w kierunku Wilna. Po otrzymaniu fałszywej informacji o kapitulacji miasta, żołnierze skierowali się ku Grodnu. Jerzy Dąmbrowski należał wówczas do straży tylnej Brygady i miał za zadanie tłumić komunistyczną dywersję w okolicznych miasteczkach i wsiach. W rejonie Grodna ppłk Dąmbrowski podjął decyzję (uznaną przez niektórych za samowolną) o odłączeniu się od reszty Brygady. W nocy z 21 na 22 września jego pułk przeprowadził się na zachodni brzeg Niemna i skierował się do Puszczy Augustowskiej, gdzie toczył walki z Armią Czerwoną w rejonie Krasnego Boru i pod Dolistowem Starym nad Biebrzą, ponosząc w ich wyniku znaczne straty. Po podjętej przez Dąmbrowskiego decyzji ruszenia na pomoc oblężonej przez Niemców Warszawie, część oficerów postanowiła, za zgodą dowódcy, udać się na Litwę lub powrócić do domów. W nocy z 24 na 25 września 1939 r. pułkowi udało się oderwać od nieprzyjaciela i skierować na południe, w stronę Łomży, gdzie odebrano wiadomość o kapitulacji stolicy. O świcie 28 września, w rejonie Janowa koło Kolna, chory ppłk Dąmbrowski rozwiązał resztki swojego pułku (liczącego już tylko około 100 szabel), choć część oficerów i żołnierzy, pod dowództwem mjr. H. Dobrzańskiego, kontynuowała jeszcze marsz na Warszawę. Sam Dąmbrowski z około 30 ułanami postanowił prowadzić dywersję na tyłach wroga w Puszczy Augustowskiej, zaszywając się na pewien czas na Bagnach Biebrzańskich.

W listopadzie 1939 r. Dąmbrowski przedostał się na Litwę. Tu, wraz z innymi polskimi oficerami, uwięziono go wforcie w Kownie. Po aneksji Litwy przez ZSRS został ujęty przez NKWD i osadzony w obozie w Starobielsku. W zemście za zasługi w walkach z bolszewikami w latach 1919–20 poddano go straszliwym torturom. W 1940 lub 1941 r. został w niewyjaśnionych do dzisiaj okolicznościach zamordowany.

Wyjątkowość postawy i dokonań Jerzego Dąmbrowskiego sprawiła, że ten sam pseudonim – „Łupaszka” (którego używał walcząc z bolszewikami w latach 1919/1920) – przyjął kilka lat później mjr Zygmunt Szendzielarz z Okręgu Wileńskiego Armii Krajowej, kiedy w 1943 r. obejmował dowództwo nad resztkami podstępnie wymordowanego przez Sowietów nad jeziorem Narocz oddziału AK por. Antoniego Burzyńskiego „Kmicica”. Odwołując się do złowrogiej wśród bolszewików legendy ppłk. Dąmbrowskiego, pragnął być postrzegany jako obrońca polskiej sprawy na Kresach. Prowadził walkę zarówno z Niemcami i ich litewskimi sojusznikami, jak i z partyzantką sowiecką. Po wycofaniu w 1944 r. dowodzonej przez siebie 5 Brygady Wileńskiej AK do Polski centralnej kontynuował opór przeciw nowemu komunistycznemu okupantowi na rozległym obszarze od Pomorza po Białostoczczyznę i Podlasie. Aresztowany przez funkcjonariuszy UB w 1948 r., został w majestacie stalinowskiego bezprawia skazany na karę śmierci, wykonaną 8 lutego 1951 r. w więzieniu na Mokotowie.

